

Bruxelles, 14.2.2017.
COM(2017) 71 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

**o provedbi Uredbe (EZ) br. 450/2003 Europskog parlamenta i Vijeća o indeksu troškova
rada**

1. UVOD

Uredbom (EZ) br. 450/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. veljače 2003. o indeksu troškova rada ⁽¹⁾ utvrđuje se zajednički okvir za države članice za izradu usporedivih indeksa i njihovo dostavljanje Komisiji. Komisija (Eurostat) na svojem *web*-mjestu ⁽²⁾ objavljuje tromjesečno izvješće za javnost o indeksu troškova rada po satu koje sadržava potpun niz podataka raščlanjenih po gospodarskoj djelatnosti i komponentama troškova rada. *Web*-mjesto sadržava i tromjesečne i godišnje stope rasta.

U srpnju 2003. Komisija je donijela Uredbu (EZ) br. 1216/2003⁽³⁾ u kojoj se detaljno navode postupci koje države članice moraju slijediti prilikom dostavljanja indeksa Komisiji, postupci za usklađivanje u pogledu sezonskih promjena indeksa i sadržaj nacionalnih izvješća o kvaliteti. U ožujku 2007. Komisija je donijela Uredbu (EZ) br. 224/2007⁽⁴⁾. Njome se mijenja Uredba (EZ) br. 1216/2003 i proširuje opseg indeksa troškova rada kako bi obuhvaćali gospodarske djelatnosti utvrđene u NACE Revision 1. odjeljcima L, M, N i O. To proširenje znači da su obuhvaćene i netržišne usluge. Netržišne usluge predstavljaju najveći dio gospodarskih djelatnosti iz tih odjeljaka i mogu imati drukčiju dinamiku od tržišnih usluga. U kolovozu 2007. Komisija je donijela Uredbu (EZ) br. 973/2007⁽⁵⁾. Njome su izmijenjene brojne uredbe o specifičnim statističkim područjima, uključujući indeks troškova rada, radi provedbe statističke klasifikacije gospodarskih djelatnosti utvrđenih u NACE Revision 2.

U skladu s člankom 13. Uredbe (EZ) br. 450/2003 Komisija podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću svake dvije godine. Budući da su serije za prethodna razdoblja analizirane u prethodnim izvješćima, ovim se izvješćem ispituje kvaliteta podataka za indeks troškova rada za referentna tromjesečja od trećeg tromjesečja 2014. do drugog tromjesečja 2016.

U Prilogu I. Uredbi (EZ) br. 1216/2003 kvaliteta indeksa troškova rada definirana je upotrebom sljedećih kriterija: relevantnosti, točnosti, pravovremenosti dostave podataka, dostupnosti i jasnoće, usporedivosti, dosljednosti i cjelovitosti.

Prethodno izvješće ⁽⁶⁾ odnosilo se na napredak u području dostupnosti i jasnoće te ih je smatralo zadovoljavajućima. Stoga je u ovom izvješću naglasak na poboljšanjima ostvarenima u pogledu relevantnosti, cjelovitosti, pravovremenosti, točnosti i usporedivosti te će preispitati dosljednost između podataka za indeks troškova rada i podataka iz nacionalnih računa.

¹ SL L 69, 13.3.2003., str. 1.

² Tromjesečno izvješće za javnost objavljuje se na datume koji su utvrđeni u kalendaru objave. Izvješća i datumi nalaze se na *web*-mjestu Eurostata (<http://ec.europa.eu/eurostat> – dostupni na engleskom, francuskom i njemačkom jeziku).

³ Uredba Komisije (EZ) br. 1216/2003 od 7. srpnja 2003. o provedbi Uredbe (EZ) br. 450/2003 Europskog parlamenta i Vijeća o indeksu troškova rada (SL L 169, 8.7.2003., str. 37.).

⁴ Uredba Komisije (EZ) br. 224/2007 od 1. ožujka 2007. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1216/2003 o gospodarskim djelatnostima obuhvaćenim indeksom troškova rada (SL L 64, 2.3.2007., str. 23.).

⁵ Uredba Komisije (EZ) br. 973/2007 od 20. kolovoza 2007. o izmjeni određenih uredba EZ-a o specifičnim statističkim područjima kojima se provodi statistička klasifikacija ekonomskih djelatnosti NACE Revision 2 (SL L 216, 21.8.2007., str. 10.).

⁶ COM(2015) 42 (<http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2015/EN/1-2015-42-EN-F1-1.PDF>).

Posebna pozornost pridaje se problemu povezanom s podacima koje države članice nisu dostavile unutar utvrđenih rokova i posljedicama za kvalitetu objavljenih europskih agregata.

2. OPĆI NAPREDAK OD POSLJEDNJEG IZVJEŠĆA

Sa zakonodavnog stajališta nisu uvedene nikakve promjene od objave posljednjeg izvješća 2015.

Tijekom aktualnog izvještajnog razdoblja Eurostat je nastojao pojednostavniti i uskladiti standarde koji se odnose na podatke i metapodatke (izvješća o kvaliteti) koje države članice šalju Komisiji. Upotreba standarda za razmjenu statističkih podataka i metapodataka (*Statistical Data and Metadata eXchange – SDMX*)⁽⁷⁾, svjetski referentnog standarda za razmjenu statističkih podataka, za nomenklature i varijable korištene u podacima za indeks troškova rada proširena je na sve države članice. Eurostat je počeo ažurirati definiciju strukture podataka SDMX-a na novu verziju kako bi se omogućilo prikupljanje više neobveznih varijabli te uskladilo prikupljanje podataka o indeksu troškova rada s drugim statističkim područjima. Sa 12 država članica provedeni su testovi radi provedbe ažuriranih standarda, a provedba ažurirane izrade predviđena je, nakon daljnjeg testiranja, u sljedećem referentnom tromjesečju (treće tromjesečje 2016.). U pogledu rezultata, uspješno je testiran i prijenos podataka o indeksu troškova rada u formatu SDMX Europskoj središnjoj banci (ESB). Obje inicijative pridonijele su pojednostavnjenju postupka izrade.

Izvješća o kvaliteti koja države članice dostavljaju prenesena su na novu verziju rukovatelja metapodacima europskog statističkog sustava (*European Statistical System Metadata Handler*, v2.13), informatički alat kojim se svakoj državi članici omogućava da svoja izvješća o kvaliteti učita na daljinu te da ažurira dijelove koji su se promijenili tijekom prethodne godine bez ponovnog podnošenja u cijelosti. Osim toga, tim informatičkim alatom omogućava se uvrštavanje nacionalnih izvješća o kvaliteti u referentnu bazu podataka Eurostata, čineći ih dostupnima svim korisnicima.

Jedno od područja kojem se i dalje posvećuje pozornost jest dosljednost indeksa troškova rada u odnosu na druge statističke podatke o troškovima rada, posebno podatke iz tromjesečnih nacionalnih računa (vidi stavak 3.6.). To je područje analizirano s teorijskog i empirijskog stajališta.

Eurostat je u svibnju 2015. organizirao radionicu s državama članicama radi rasprave o kvaliteti statističkih podataka o troškovima rada. Ocijenjene su teme kao što je prikupljanje podataka (izvori i metode uzorkovanja), metodologija, vjerodostojnost i dosljednost, statistički postupci (usklađivanje broja radnih dana), potrebe korisnika i budući razvoj te su dogovoreni prijedlozi za poboljšanje.

Tijekom sastanka radne skupine za statistiku tržišta rada (LAMAS) u siječnju 2016. Eurostat je predstavio rezultate novih provjera vjerodostojnosti za podatke za indeks troškova rada. LAMAS je u potpunosti podržao te nove provjere kvalitete i pristao ih u najvećoj mogućoj

⁷ <http://sdmx.org/> (dostupno samo na engleskom jeziku).

mjeri primijeniti na nacionalnoj razini. Države koje se ne koriste neizravnom metodom za usklađivanje u pogledu sezonskih promjena (plaće / troškovi koji se obračunavaju na plaću i NACE agregati) dogovorile su tijekom sastanka radne skupine LAMAS u listopadu 2016. provedbu tog postupka tijekom sljedeća dva tromjesečja.

Izvješćem za javnost koje je prvi put izašlo u travnju 2016. Eurostat je započeo objavu godišnjih procjena troškova rada po satu s raspodjelom prema NACE-u. Te se procjene temelje na razinama troškova rada i kretanjima indeksa troškova rada te se izrađuju već tri mjeseca nakon kraja referentnog razdoblja. Pokrivenost uključuje raspodjelu prema NACE-u s iznimkom NACE odjeljka „L” (poslovanje nekretninama).

Iako države članice provode i održavaju infrastrukturu potrebnu za izradu indeksa troškova rada, Eurostat kontinuirano poboljšava sustav za primanje, provjeru, obradu, pohranjivanje i širenje podataka. Te postupke, koji su postali u potpunosti operativni u 2005., neprestano se revidira i ažurira.

3. OCJENA KVALITETE PODATAKA I NJEZIN UČINAK NA EUROPSKE AGREGATE

3.1. RELEVANTNOST

Pokazatelj „promjene troškova rada po satu rada” važan je za analizu kratkoročnih i srednjoročnih gospodarskih kretanja. Komisija i Europska središnja banka koriste se indeksom troškova rada po satu rada, koji pokazuje kratkoročni razvoj troškova rada, za procjenu mogućeg inflacijskog pritiska uzrokovanog kretanjima na tržištu rada. Indeks treba izračunati ubrzo nakon što podaci postanu dostupni, za svaku državu članicu, za čitavu Europsku uniju (EU) i za europodručje (EA). Indeks troškova rada važan je i socijalnim partnerima koji sudjeluju u pregovorima o plaćama i samoj Komisiji za praćenje kratkoročnih kretanja troškova rada. Indeks troškova rada jedan je od glavnih europskih ekonomskih pokazatelja ⁽⁸⁾.

Postoji potražnja za informacijama o tromjesečnim postotnim promjenama troškova rada, kako su izmjerene indeksom troškova rada, ali u sve većoj mjeri i za informacijama o troškovima rada u apsolutnim iznosima (euri po satu). U travnju 2012. Eurostat je po prvi put objavio rane procjene troškova rada po satu u eurima i nacionalnim valutama. Eurostat je dodao raspodjelu prema NACE-u za svoje godišnje procjene objavljene u izvješću za javnost iz travnja 2016. te putem internetske baze podataka.

Objavljivanjem procjena godišnjih troškova rada s raspodjelom prema NACE-u temeljenih na indeksu troškova rada povećana je već velika korisnička potražnja za sveobuhvatnim i pravovremenim informacijama o razini troškova rada po satu. Komisija je primila pozitivne povratne informacije o objavi tih procjena i nastaviti će izrađivati procjene godišnjih troškova rada s raspodjelom prema NACE-u.

⁸ COM(2002) 661, Komunikacija Komisije Europskom parlamentu i Vijeću, *Prema poboljšanim metodologijama za statističke podatke i pokazatelje o europodručju.*

3.2. CJELOVITOST

Dostupnost i kvaliteta indeksa troškova rada uglavnom se i dalje poboljšava u usporedbi s prethodnim izvještajnim razdobljem. Eurostat je od svih država članica primio podatke usklađene u pogledu broja radnih dana te podatke usklađene u pogledu sezonskih promjena i broja radnih dana. Sve države članice dostavile su i podatke koji nisu usklađeni u pogledu sezonskih promjena, osim Danske i Švedske kojima su odobrena odstupanja od dostave podataka koji nisu usklađeni u pogledu sezonskih promjena ⁽⁹⁾.

U pogledu država Europskog gospodarskog prostora (EGP) ⁽¹⁰⁾, Island nije dostavio podatke za indeks troškova rada za referentno razdoblje, dok je Norveška dostavila podatke za sva predmetna tromjesečja.

Bez obzira na poboljšanu pokrivenost podataka usklađenih u pogledu sezonskih promjena, nakon pažljive analize kvalitete podataka i potreba korisnika odlučeno je da se kao središnje vrijednosti nastavi objavljivati podatke usklađene u pogledu broja radnih dana. Time se osobito osiguravaju jasnoća i dosljednost u odnosu na druge statističke podatke o cijenama (npr. indeks potrošačkih cijena). Međutim svi podaci, uključujući procjene usklađene u pogledu sezonskih promjena, dostupni su u Eurostatovoj internetskoj bazi podataka.

Sve države članice dostavile su nacionalna izvješća o kvaliteti za referentnu godinu 2015. te se trenutačno provjeravaju prije nego što postanu dostupna javnosti.

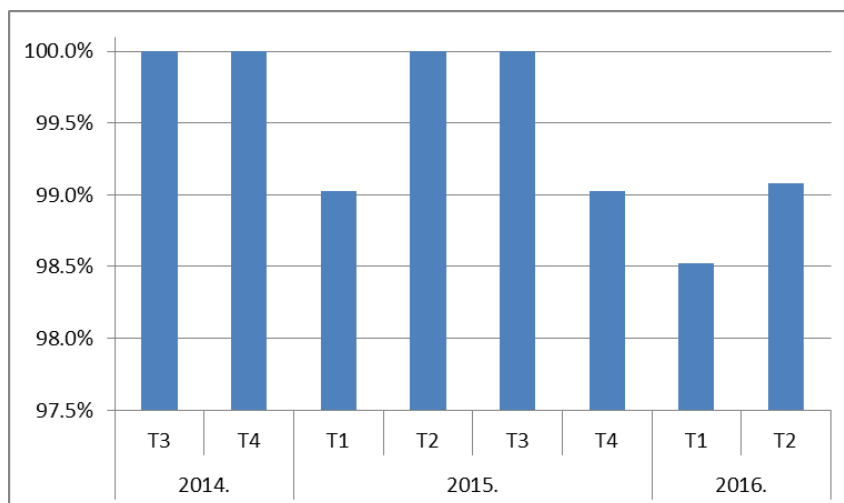
3.3. PRAVOVREMENOST

Pravovremenost država članica u dostavljanju podataka Komisiji poboljšala se od prethodnog izvješća objavljenog 2015. Uz iznimku Grčke i Hrvatske, došlo je tek do manjih kašnjenja. Pravovremeno dostavljanje podataka iznimno je važno za izradu indeksa troškova rada jer kašnjenja u dostavljanju podataka znače da se za agregate EU-a i europodručja moraju upotrebljavati procjene. To može dovesti do nepotrebno opširne naknadne revizije. U grafikonu 1. prikazan je udio ukupnih troškova rada u EU-u u eurima za koje su podaci u trenutku objave izvješća za javnost bili dostupni za svako tromjesečje.

Grafikon 1.: Podaci za indeks troškova rada dostupni u trenutku objave, postotak ukupnih troškova rada u EU-u u eurima

⁹ Uredba (EZ) br. 1216/2003 – Danska, Francuska, Njemačka i Švedska nisu obvezne dostaviti podatke koji nisu usklađeni u pogledu sezonskih promjena.

¹⁰ Odluka Zajedničkog odbora EGP-a br. 134/2003 – Uredba (EZ) br. 450/2003 ne primjenjuje se na Lihtenštajn.

Pokrivenost indeksa troškova rada bila je potpuna, osim tijekom četiri tromjesečja u kojima Grčka (prvo i četvrto tromjesečje 2015., prvo i drugo tromjesečje 2016.) i Hrvatska (prvo tromjesečje 2016.) nisu na vrijeme dostavile svoje podatke.

Pravodobnost se u prosjeku poboljšala u usporedbi s posljednjim izvještajnim razdobljem, osiguravajući pokrivenost Europske unije od 99 % ili veću za sva tromjesečja osim jednog (prvo tromjesečje 2016.).

U pogledu pravodobnosti, od posljednjeg izvještajnog razdoblja Grčka je dvaput kasnila više od dva dana s podacima za indeks troškova rada. Usprkos takvim kašnjenjima bilo je moguće uključiti podatke za Grčku u izvješće za javnost. Od prvog tromjesečja 2016. Hrvatska je nastavila pravodobno dostavljati svoje podatke za indeks troškova rada.

U pogledu država EGP-a, Island nije dostavio nikakve podatke za indeks troškova rada za predmetno razdoblje, dok je Norveška na vrijeme dostavila podatke, uz jednu iznimku (četvrto tromjesečje 2015.).

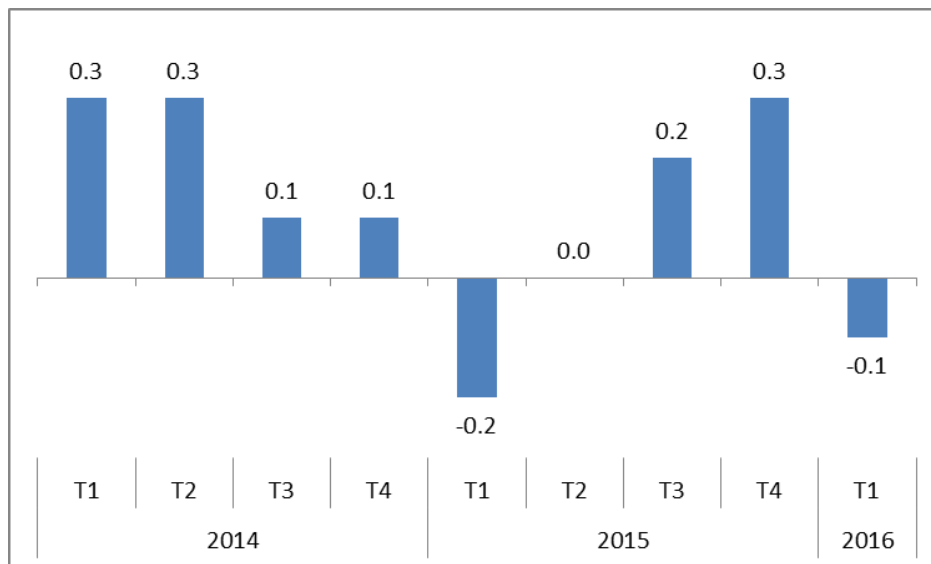
3.4. TOČNOST

Indeksom troškova rada obuhvaćeno je nekoliko različitih varijabli (npr. troškovi rada i odrađeni sati) čije se vrijednosti mogu preuzeti iz nekoliko izvora. To znači da se revizije koje utječu na podatke iz zadnjeg tromjesečja, nekoliko tromjesečja ili čitavih godina mogu provesti u bilo kojem trenutku. Ako se usklađivanja podataka odnose na referentnu godinu, čitava serija mora se revidirati. Od prvog tromjesečja 2014. revizije središnje vrijednosti EU-a ⁽¹¹⁾ (godišnja stopa rasta) tri puta su premašile 0,2 postotna boda. U većini su tromjesečja procjene korigirane naviše. Suprotno prethodnom izvještajnom razdoblju, revizije agregata EU-a nisu premašile 0,3 postotna boda.

Grafikon 2.: Promjene podataka između prve objavljene vrijednosti i izvješća za drugo tromjesečje 2016.

– za EU28, agregat NACE Revision 2, odjeljaka od B do S, u postotnim bodovima -

¹¹ Za EU-27 zaključno s drugim tromjesečjem 2013., od tada EU-28.

Tijekom referentnog razdoblja samo su podaci za indeks troškova rada iz Grčke imali probleme s kvalitetom. Eurostat je održao bilateralni sastanak s grčkim zavodom za statistiku u svibnju 2016. na kojem je dogovoren plan za rješavanje tih strukturnih pitanja. Otada je ostvaren određeni napredak prema poboljšanju kvalitete i pravodobnosti podataka tijekom sljedeća dva ciklusa izrade.

3.5. USPOREDIVOST

Da bi se objavljivali usporedivi podaci za indeks troškova rada u svim zemljama, važno je korigirati kalendarske i sezonske učinke.

U članku 1. Uredbe Komisije (EZ) br. 1216/2003 navodi se da se vrijednosti indeksa troškova rada dostavljaju neusklađene u pogledu sezonskih promjena, usklađene u pogledu broja radnih dana i usklađene u pogledu sezonskih promjena i broja radnih dana. Postoje neke iznimke za to pravilo: za nekoliko država članica za dostavljanje podataka koji nisu usklađeni u pogledu sezonskih promjena vrijedi odstupanje ⁽¹²⁾. U Uredbi (EZ) br. 450/2003 ne navodi se izričito mora li se usklađivanje u pogledu broja radnih dana i sezonskih promjena izvršiti izravno ili neizravno. Dok se pri neizravnom usklađivanju osnovni niz usklađuje i zatim upotrebljava za izradu agregata više razine, izravnim se usklađenjem pojedinačno usklađuje svaki pojedini niz, uključujući agregate više razine. Oba pristupa imaju svoje prednosti i nedostatke i oba su podržana u smjernicama Europskog statističkog sustava o usklađivanju u pogledu sezonskih promjena ⁽¹³⁾. U ograničenom broju slučajeva usklađeni indeks komponente ukupnog troška bio je viši ili niži od usklađenog indeksa obje podkomponente (troškovi nadnica i plaća; troškovi rada osim nadnica i plaća). Eurostat je stoga sustavno provjerio podatke koje dostavljaju sve države članice kako bi se osiguralo da je ukupni indeks u skladu sa svoje dvije podkomponente po svakom NACE odjeljku. Eurostat je nastavio politiku

¹² Uredba (EZ) br. 1216/2003 – Danska, Francuska, Njemačka, i Švedska nisu obvezne dostaviti podatke koji nisu usklađeni u pogledu sezonskih promjena.

¹³ Ažurirana verzija smjernica obuhvaća i poseban dio o usklađivanju lančanih indeksa <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/6830795/KS-GQ-15-001-EN-N.pdf> (dostupno samo na engleskom jeziku).

objavljivanja samo ukupnog indeksa, ne prikazujući komponente ako se one razlikuju za više od 0,1 % od ukupnog indeksa.

Tijekom posljednje dvije godine ostvaren je određeni napredak kada se u praksi tijekom izrade pokazalo da se neizravnom metodom usklađivanja dobiva bolja kvaliteta podataka. Ta je analiza započela na radionici u svibnju 2015. i završena je tijekom sastanka radne skupine LAMAS u listopadu 2016. kada su države članice dogovorile prijelaz na neizravnu metodu usklađivanja.

3.6. DOSLJEDNOST U ODNOSU NA VRIJEDNOSTI IZ NACIONALNIH RAČUNA

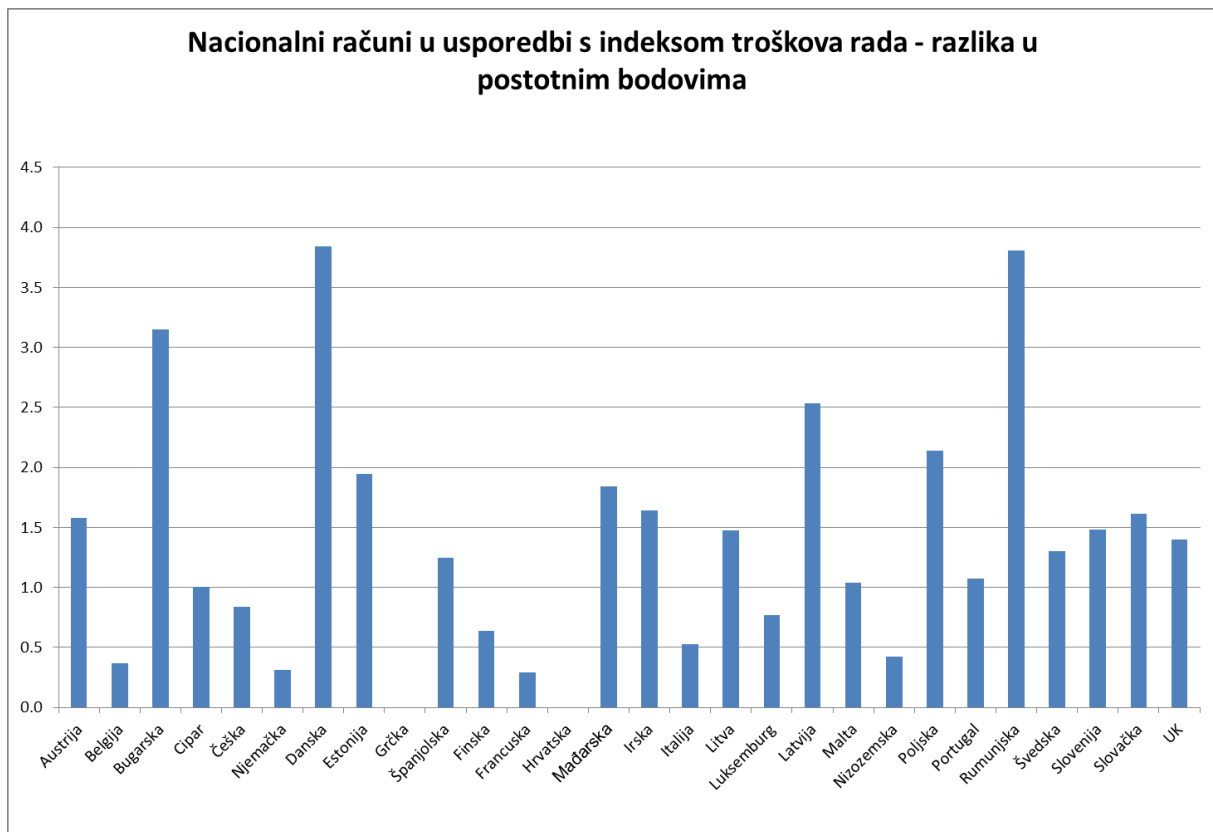
Za godišnje izvješće o kvaliteti od država članica zahtijeva se da usporede stopu rasta indeksa troškova rada sa stopom rasta naknade zaposlenicima po satu iz nacionalnih računa (definicija ESA2010) ⁽¹⁴⁾. Nije realistično očekivati potpuno podudaranje vrijednosti. Čak i ako se upotrebljavaju gotovo identične definicije troškova rada, statistička obrada i izvori mogu se razlikovati. Nadalje, prikupljanje podataka o odrađenim satima posebice je teško za indeks troškova rada i nacionalne račune. Bez obzira na te razlike u metodologiji informativno je analizirati razinu nepodudarnosti između obaju skupova podataka. Ako su razine iznad određenog relativnog praga, to bi moglo upućivati na probleme s kvalitetom u bilo kojem skupu podataka.

Eurostat je provjerio kvalitetu agregata NACE Revision 2, odjeljaka od B do S za svaku državu osim Grčke i Hrvatske, čiji podaci za indeks troškova rada nisu bili dostupni. Za tu su usporedbu korišteni podaci za indeks troškova rada koji nisu usklađeni u pogledu sezonskih promjena, osim za Dansku i Švedsku za koje su bili dostupni podaci usklađeni u pogledu broja radnih dana. Analizirana je apsolutna prosječna razlika između stope rasta indeksa troškova rada i stope rasta naknade zaposlenicima po satu tijekom 10 tromjesečja, a varijacije za više od dva postotna boda godišnje smatrale su se osnovom za opravdanu daljnju analizu. To je bio slučaj s Bugarskom, Danskom, Latvijom, Poljskom i Rumunjskom (vidi grafikon 3.).

Rezultati te analize razmotrit će se s predmetnim državama članicama, osobito u pogledu podataka o odrađenim satima. Cilj je poboljšati dosljednost u različitim statističkim područjima.

*Grafikon 3.: Stopa rasta naknade zaposlenicima po satu u odnosu na indeks troškova rada
– razlike u postotnim bodovima -*

¹⁴ Uredba (EU) br. 549/2013.

Napomena: Podaci nisu dostupni za Grčku i Hrvatsku.

4. ZAKLJUČCI

Općenito, kvaliteta indeksa troškova rada država članica i EU-a rasla je od prethodnog izvješća, objavljenog 2014. Države članice i dalje pravodobno podnose podatke, osim Grčke, čiji su podaci za indeks troškova rada i dalje kasnili u odnosu na utvrđene rokove.

Proširena je upotreba standarda SDMX i primjenjuju se najnovija poboljšanja SDMX formata.

Izvješća o kvaliteti koja države članice dostavljaju prenesena su na novu verziju rukovatelja metapodacima europskog statističkog sustava i stavljena su na raspolaganje svim korisnicima.

Ocijenjena je ukupna kvaliteta statističkih podataka o indeksu troškova rada i određeni tehnički aspekti te dogovoreni prijedlozi za poboljšanje. Očekuje se da će se dodatno poboljšati dosljednost podataka za indeks troškova rada, među ostalim kao rezultat koraka poduzetih nakon specijalizirane radionice i naknadnih sastanaka LAMAS-a. Konkretnije, zemlje koje ne upotrebljavaju neizravnu metodu za usklađivanje u pogledu sezonskih promjena (plaće / troškovi koji se obračunavaju na plaću i NACE agregati) i čiji su se podaci za komponente i ukupni indeks znatno razlikovali, pristale su primijeniti neizravnu metodu do sredine 2017.

Komisija (Eurostat) započela je i objavljivati godišnje procjene razina troškova rada po satu prema NACE odjeljcima, počevši od 2012., na temelju razina iz istraživanja o troškovima rada i kretanja indeksa troškova rada.

Komisija će nastaviti redovito pratiti pitanja povezana s neusklađenošću i kvalitetom podataka, koristeći se dostavljenim podacima i ostalom nacionalnom dokumentacijom, uključujući izvješća o kvaliteti. Ako je poboljšanje nedostavno ili ga nema, Komisija će to razmotriti u bliskoj suradnji s nadležnim nacionalnim statističkim tijelima.